

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΥΛΩΝ**Προβελέγγιος Πέτρος**

Δάσκαλος

petrprovel@sch.gr

Εισήγηση στο Στρογγυλό Τραπέζι με θέμα «Διαδίκτυο και εκπαίδευση»

Τζιμόπουλος Νίκος

Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

ntzimop@sch.gr

Η τεράστια ανάπτυξη που γνωρίζει το διαδίκτυο τα τελευταία χρόνια έχει ως συνεπακόλουθο τον εμπλουτισμό του με πολλούς ιστοχώρους εκπαιδευτικού περιεχομένου.

Οι εκπαιδευτικές πύλες είναι ιστοχώροι εκπαιδευτικού περιεχομένου που περιλαμβάνουν ειδησεογραφική ενημέρωση από το χώρο της εκπαίδευσης, ενημέρωση για εκδηλώσεις, συνέδρια κλπ., άρθρα, φόρουμ συζητήσεων για εκπαιδευτικούς αλλά και ιδέες και προτάσεις αξιοποιήσιμες από τους εκπαιδευτικούς στη διδακτική πράξη.

Οι ιστοχώροι αυτοί απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς κλπ. δηλαδή σε ένα ιδιαίτερο κοινό που σχετίζεται άμεσα με τον ευαίσθητο τομέα της εκπαίδευσης και της μόρφωσης. Δημιουργοί αυτών των ιστοχώρων είναι κρατικοί φορείς, εκπαιδευτικά ιδρύματα, ομάδες εκπαιδευτικών, μεμονωμένοι εκπαιδευτικοί κλπ.

Η ελευθερία έκφρασης που προσφέρει το διαδίκτυο δίνει το δικαίωμα στον καθένα να δημοσιεύσει εκπαιδευτικό υλικό. Είναι όμως αυτές οι εκπαιδευτικές ιστοσελίδες αξιόπιστες; Μπορούν να αξιοποιηθούν από το κοινό στο οποίο απευθύνονται;

Σύμφωνα με Trochim, "υπάρχει μια αξιοπρόσεκτη απουσία μελετών που εξετάζουν πώς οι ιστοχώροι αντιλαμβάνονται, αναπτύσσουν, και εφαρμόζονται, τα αποτελέσματα της χρήσης τους. Στη βιασύνη για να κατασκευάσουμε το World Wide Web απλά δεν είχαμε το χρόνο να αξιολογήσουμε και να απεικονίσουμε τον τρόπο με τον οποίο αυτή η τεχνολογία ολοκληρώνεται και τι αποτελέσματα έχει στον τρόπο που ζούμε, αποδίδουμε στις εργασίες μας, και αλληλεπιδράμε με το περιβάλλον μας" (1996, p.1).

Υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των εκπαιδευτικών υλικών που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο και των εκπαιδευτικών υλικών που βρίσκονται στις παραδοσιακότερες πηγές όπως τα περιοδικά και τα εγχειρίδια. Τα υλικά που βρίσκονται στα περιοδικά και τα εγχειρίδια έχουν διερευνηθεί σχολαστικά για την αξιοπιστία και την ακρίβειά τους. Οι πόροι του διαδικτύου δεν υπόκεινται συχνά σε τέτοια διερεύνηση.

Χρειάζονται ιδιαίτερα κριτήρια που θα μας βοηθήσουν να αξιολογήσουμε τους ιστοχώρους και να αποφασίσουμε πότε είναι έγκυροι και αξιοποιήσιμοι. Πολλά από τα κριτήρια που αναφέρονται σε διαδικτυακούς τόπους άλλων θεματικών περιοχών μπορούν να περιληφθούν κατά την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιστοχώρων. Εντούτοις, πρέπει να εξετάσουμε αυτά τα κριτήρια με έναν διαφορετικό τρόπο. Πρέπει να καλύψουμε τα κριτήρια ως εκπαιδευτικοί πρώτα απ' όλα.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, τη διεθνή βιβλιογραφία και την προσωπική εμπειρία καταλήξαμε στα παρακάτω κριτήρια αξιολόγησης των εκπαιδευτικών πυλών που αναφέρονται σε δύο βασικούς άξονες:

α) στο περιεχόμενο (κοινό στο οποίο απευθύνεται, αξιοπιστία, αυθεντικότητα, αντικειμενικότητα, πληρότητα, επικαιροποίηση) και

β) στις τεχνικές πτυχές (αισθητική, πλοήγηση, δυνατότητα πρόσβασης).

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε τα κριτήρια αυτά ανά θεματικό άξονα:

Εκπαιδευτική Πύλη Νοτίου Αιγαίου – www.epyna.gr

I. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το περιεχόμενο αναφέρεται στο θέμα ή τις ιδέες που περιλαμβάνονται στον διαδικτυακό τόπο. Η βάση μιας υγιούς εκπαιδευτικής πύλης πρέπει να είναι το ποιοτικό περιεχόμενο της πληροφορίας. Αναλυτικότερα:

A) Ακροατήριο – Κοινό που απευθύνεται

Ο ιστοχώρος πρέπει σαφώς να δηλώσει το ακαδημαϊκό επίπεδο στο οποίο απευθύνεται και να περιέχει το περιεχόμενο και τις δραστηριότητες που ταιριάζουν με το ακαδημαϊκό επίπεδο του συγκεκριμένου φορέα του ιστοχώρου. Εάν ο ιστοχώρος δηλώσει σε ποιο επίπεδο απευθύνεται, ο εκπαιδευτικός ξέρει αμέσως εάν το περιεχόμενο του ιστοχώρου θα είναι χρήσιμο στα πλαίσια της τάξης του.

Αναλυτικότερα πρέπει να δίνονται σαφείς απαντήσεις στα παρακάτω:

- Με την ενημέρωση και το εκπαιδευτικό υλικό απευθύνεται σε: Μαθητές, Καθηγητές, Γονείς, Στελέχη της εκπαίδευσης.
- Στο εκπαιδευτικό υλικό επισημαίνεται η βαθμίδα, η τάξη και το μάθημα;
- Σε ποιο βαθμό το εκπαιδευτικό περιεχόμενο μπορεί να αξιοποιηθεί στη διδακτική πράξη;
- Σε ποιο βαθμό παρέχονται πληροφορίες για την ενημέρωση των εκπαιδευτικών;
- Δέχεται και ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να δημοσιοποιήσουν εργασίες τους σ' αυτόν τον τόπο;

B) Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία ενός εκπαιδευτικού ιστοχώρου πρέπει πάντα να διερευνηθεί προσεκτικά και να αναλυθεί πριν θεωρηθεί η εκπαιδευτική πύλη χρήσιμη για εκπαιδευτικούς λόγους.

Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που εξετάζονται κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας μιας εκπαιδευτικής πύλης:

- Για κάθε δημοσίευση υπάρχει το όνομα του συγγραφέα;
- Υπάρχουν πληροφορίες για τους συγγραφείς του ιστοτόπου (e-mail, επάγγελμα);
- Υπάρχουν πληροφορίες και στοιχεία για τον σχεδιαστή και τον υπεύθυνο του ιστοτόπου και στοιχεία επαφής;
- Η λειτουργία του ιστοτόπου στηρίζεται σε:
 - α) Ιδίους πόρους β) Υπηρεσία
 - γ) Ίδρυμα ή Σύλλογος δ) Χρηματοδότηση (είναι έργο ΚΠΣ)
- Είναι συλλογική ή ατομική δουλειά;
- Είναι ιδιώτης, δημόσιο ή σε συνεργασία με Πανεπιστήμιο;
- Ποιος έχει τα πνευματικά δικαιώματα;
- Οι δημοσιεύσεις αναφέρουν τις πηγές τους;
- Μπορεί ο επισκέπτης να στείλει παρατηρήσεις;

Γ) Αυθεντικότητα

Υπάρχουν πρωτογενείς πληροφορίες, που δεν μπορούμε να βρούμε αλλού στο δίκτυο;

Δ) Αντικειμενικότητα

Το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών πύλων πρέπει να είναι αντικειμενικό, χωρίς εμπορική, πολιτική, φύλο ή φυλετική προκατάληψη. Ο Schrock δηλώνει (1999): «οι προκατειλημμένες περιοχές περιέχουν τις λέξεις που προσπαθούν να πείσουν παρά να ενημερώσουν».

- Δηλώνονται οι σκοποί, τα κίνητρα και οι επιδιώξεις του ιστοτόπου;
- Εάν έχει προσωπικές απόψεις, αυτό αναφέρεται ρητά;
- Έχει διαφημίσεις;
- Οι διαφημίσεις ανακατεύονται με πληροφορίες;
- Η περιοχή έχει κανόνες (περιορισμούς) στη χρήση της;

Ε) Κάλυψη - πληρότητα

Οι εκπαιδευτικοί πύλες είναι απαραίτητο να περιλαμβάνουν συνδέσεις με άλλες πηγές πληροφοριών. Οι προτεινόμενες συνδέσεις πρέπει να είναι αξιόπιστες και σχολιασμένες ώστε να δίνουν τις απαραίτητες πληροφορίες στον αναγνώστη που αναζητά συμπληρωματική πληροφόρηση.

ΣΤ. Επικαιροποίηση

Είναι θεμελιώδες για μια εκπαιδευτική πύλη να διατηρεί επίκαιρο το περιεχόμενό της. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι σε θέση να αντλήσουν τις πιο τρέχουσες και εξακριβωμένες πληροφορίες. Δεδομένου ότι οι ιστοχώροι μπορούν γρήγορα και οικονομικά να ενημερωθούν σε σύγκριση με τα εγχειρίδια ή άλλες έντυπες πηγές, μπορούν να είναι η καλύτερη πηγή τρεχουσών πληροφοριών.

Θα πρέπει να αναφέρεται η ημερομηνία της τελευταίας ενημέρωσης αλλά και για κάθε μεμονωμένη καταχώρηση.

II. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Με τον όρο "τεχνικές πτυχές" αναφερόμαστε στις διαδικασίες που ελέγχουν τη δυνατότητα ενός προσώπου να έχει πρόσβαση στο περιεχόμενο. Η παρουσίαση των πληροφοριών οπτικά πρέπει να είναι προσιτή και εύκολη ενώ η πλοήγηση είναι το κλειδί για την επιτυχή ανάκτηση πληροφοριών μέσω του Διαδικτύου.

A. Αισθητική και οπτική εμφάνιση

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά ενός εκπαιδευτικού ιστοχώρου είναι η αισθητική ή οπτική εμφάνιση. Ένας οπτικά ελκυστικός ιστοχώρος χρησιμοποιεί τα χρώματα και τα γραφικά για να ενισχύσει τον αντίκτυπο των πληροφοριών. Επίσης, ο σωστός συνδυασμός κειμένου και γραφικών θα ενθαρρύνει τους χρήστες για να μείνουν στην περιοχή ή να την εξερευνήσουν λεπτομερώς. Τα κείμενα πρέπει να είναι εύκολα αναγνώσιμα ως προς τη γραμματοσειρά, το μέγεθος και το χρώμα.

Από την άλλη η χρησιμοποίηση πολλών γραφικών αυξάνει το μέγεθος των αρχείων με φυσικό επακόλουθο την αύξηση του χρόνου εμφάνισης του περιεχομένου.

B. Πλοήγηση

Η πλοήγηση αναφέρεται στην ευκολία με την οποία ο χρήστης μπορεί να κινηθεί μέσα στον ιστοχώρο. Εάν ένας εκπαιδευτικός το βρει δύσκολο να πλοηγηθεί μέσα στον ιστοχώρο, πιθανώς θα απογοητευθεί και θα αποχωρίσει.

Οι καλά σχεδιασμένες εκπαιδευτικές πύλες περιέχουν μια αρχική σελίδα ή μια κύρια σελίδα που ενεργεί ως αφετηρία από την οποία ο χρήστης μπορεί να βασίσει την αναζήτησή του. Η αρχική σελίδα πρέπει να περιέχει κάποια μορφή άμεσης σύνδεσης με όλα τα άλλα τμήματα του ιστοχώρου.

Η πλοήγηση σε μια εκπαιδευτική πύλη μπορούμε να πούμε ότι είναι φιλική προς το χρήστη εάν "το χρήσιμο περιεχόμενο είναι λιγότερο από 3 κλικ μακριά από την κύρια σελίδα" (Ορεγον,

1997-2001). Εάν το χρήσιμο περιεχόμενο είναι περισσότερο από τρία κλικ μακριά, κατόπιν η πιθανότητα της απόσπασης της προσοχής είναι εντυπωσιακά μεγάλη.

Είναι σημαντικό να υπάρχει καλή κατηγοριοποίηση των θεμάτων για γρήγορη αναζήτηση. Καλό είναι επίσης να υπάρχει εσωτερική μηχανή αναζήτησης για τον ίδιο τον ιστοτόπο.

Γ. Δυνατότητα πρόσβασης

Πρέπει να υποδεικνύεται αν για την πρόσβαση στην εκπαιδευτική πύλη χρειάζεται επιπλέον λογισμικό (java applets, Flash Player, plug-ins).

Ο χρόνος φόρτωσης ιστοσελίδων πρέπει να είναι μικρός. Οι σελίδες να φορτώνονται γρήγορα (30 sec)

Σε περίπτωση μεταφόρτωσης ενός μεγάλου αρχείου ο σχεδιαστής του ιστοχώρου θα πρέπει να ενημερώνει για το χρόνο που θα απαιτηθεί.

Γενικά, η πρόσβαση στο περιεχόμενο σε μια εκπαιδευτική πύλη μπορεί να:

- α) είναι ελεύθερη
- β) ζητάει συνδρομή
- γ) ζητάει προσωπικές πληροφορίες (όνομα, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) για πρόσβαση στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Ένας καλός εκπαιδευτικός ιστοχώρος δεν πρέπει να είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Τα κριτήρια αξιολόγησης που περιγράφονται σε αυτή την εισήγηση συντάχθηκαν με βάση τις ανάγκες των μαθητών, των δασκάλων, και των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ιστοχώρων είναι σημαντική και τα κριτήρια που αναφέραμε είναι μια αφετηρία αφού η έρευνα για το συγκεκριμένο θέμα δεν έχει προχωρήσει αρκετά στην Ελλάδα αλλά ούτε και σε διεθνές επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. <http://lib.nmsu.edu/instruction/evalcrit.html>
2. <http://members.fortunecity.com/vqf99>
3. <http://lrs.ed.uiuc.edu/students/tbarcalow/490NET/EvalRubric.htm#Intermediate>
4. <http://pages.infinit.net/seguind/evaluation.htm>
5. <http://gateway.lib.ohio-state.edu/tutor/les1/>
6. <http://www.usask.ca/education/coursework/802papers/index.htm>
7. <http://www.quick.org.uk/quiz.htm>